

เทศน์เช้า วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเขาอยู่เมืองนอกนะ เวลาเขาทำงานเขาก็ยืน ๗-๘ ชั่วโมง แล้วเวลาเขาเดินจงกรมเขาเหนื่อยของเขา เขาพยายามบังคับตัวเอง พอบังคับตัวเองเขาก็ทำได้ของเขา พอเขาทำได้ของเขา มันยืนยันจากใจใจ ยืนยันจากใจก็คือว่าใจมันสัมผัสเอง พอใจสัมผัสเองมันพูดกันง่าย เราไม่เป็นชาล้นด้วยนะ

เราประพฤติปฏิบัติกันนะชาล้นด้วย ในการศึกษาที่ชาล้นด้วย ความเห็นของเรามันเป็นน้ำชาอยู่ในถ้วย แล้วศึกษารมณ์ของพระพุทธเจ้าเหมือนกับน้ำที่ล้นออกจากถ้วยอยู่ในจานรองหรือล้นออกไปจากถ้วยไปอยู่บนโต๊ะ เพราะอะไร มันเป็นของเกินใจ เกินอะไร เกินจากการยอมรับของตัว เกินจากการตีความของตัว กิเลสของตัวเต็มหัวใจ กิเลสของตัวเต็มในถ้วยชาล้น

แล้วก็ไปเรียนไปศึกษาบอกว่าตัวเองไปเรียนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่เลย แล้วกิเลสมันอยู่ในหัวใจ กิเลสมันตีความออกไป สิ่งที่เป็นประโยชน์คือว่ามันต้องอยู่ในถ้วย เราจะยกขึ้นมาดื่มได้ แต่เพราะกิเลสทิฐิมานะของเรา ตัณหาของเรา ตัวตนของเราอยู่ในถ้วยนั้น แต่ศึกษามันศึกษาล้นออกไปนอกถ้วย ความเห็นล้นออกไปนอกถ้วย เห็นใหม่ ล้นออกไป ความเห็นของเจ้านะกลับเป็นความเห็นเศษเห็นเคนใจ เห็นเศษเห็นเคนเพราะตัวเองไม่เห็นด้วยใจ ตัวเองตีความไม่เข้าใจ แต่ถ้าเป็นความเห็นของตัวตัวเองชอบใจนะ ความรู้สึกของตัวเองๆ ชอบใจมาก เห็นใหม่ นี่ความสุขอย่างนี้ความสุขมาจากไหน สิ่งที่เป็นประโยชน์กลับเป็นประโยชน์นะ ถ้ามันชาล้นด้วย เราไม่ยอมรับสิ่งใดๆ เลย

คนเราต้องมีการศึกษานะ คูสิ คูเขาเลี้ยงวัวนะ ถ้าวัวยังเล็กๆ อยู่ วัวยังเล็กๆ อยู่ เขายกทุกวัน วัวจะใหญ่ขนาดไหนเขายกได้ทุกวัน เพราะอะไร เพราะมันการฝึกใช้ไหม? วัวจะตัวโตขนาดไหนเพราะเขายกทุกวันเลย เขายกทุกวันนะเขาได้ออกกำลังกายของเขาไปด้วย ร่างกายเขาแข็งแรงไปด้วย เขายกได้ตลอดไป มันเป็นความมหัศจรรย์นะ! วัวตัวเบ้อเรอเลยทำไมคนๆ หนึ่งอุ้มขึ้นมาได้ เพราะเขาอุ้มทุกวัน อุ้มทุกวันมันก็ฝึกมาทุกวัน แต่ถึงเวลาเราจะไปอุ้มวัวตัวใหญ่เลยไม่ได้ ต้องอุ้มจากวัวตัวเล็กก่อน เห็นไหม วัวมันตัวเล็กเราอุ้มทุกวัน อุ้มทุกวัน มันความชำนาญของเรา กำลังเราก็พอเพราะเราฝึกของเรา พอวัวมันตัวใหญ่ขึ้นมาเราก็อุ้มได้

นี่ก็เหมือนกัน ความเพียรของเราถ้าเรามีความตั้งใจ เราก็ทำของเราได้ แต่ที่เราทำของเราไม่ได้เพราะเราไม่มีการฝึกฝน เพราะเราไม่เคยอุ้มวัวเลย เห็นเขาอุ้มวัวทั้งกับเขานะ ที่งมาก เขาอุ้มวัวแล้วเราไม่เคยยกวัว ไม่เคยอุ้มวัวเลย ยกวันนี้ความเพียรไง ความเพียรนะ เวลานั้นก็พาเขาฝึกซ้อมขึ้นมา เขาได้อะไรขึ้นมา เขาได้เหงื่อของเขานะ เขาได้เหงื่อมา เขาเสียพลังงานของเขาไป แต่ร่างกายเขาแข็งแรงงนะ เห็นไหม

การกระทำของเราก็เหมือนกัน เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา สิ่งนี้เป็นงานทั้งนั้น มันเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย ข้อวัตรปฏิบัติมันน่าเบื่อหน่าย คำว่าน่าเบื่อหน่าย น่าเบื่อหน่ายของใคร เห็นไหม ขาในด้วยใจ ขาในด้วยมันอยู่แน่นด้วย มันไม่ยอมให้น้ำชาเดิมเข้าไปในด้วยนั้นเลย มันเบื่อหน่ายของมัน แต่เวลาชามันพร่องไป เติมน้ำไปในด้วยนั้นมันจะมีประโยชน์กับด้วยนั้นมาก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาจิตมันสัมผัสขึ้นมา ความเป็นไปของใจ เหมือนเราทำงานต่างๆ แล้วมีผลตอบแทน มันจะมีความองจากลำหาคญนะ คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาจิตรวมหนหนึ่ง เวลาปัญญามันเกิดขึ้นหนหนึ่ง เวลาขึ้นไปตามธรรมชาติมันองจากลำหาคญมาก กับที่ว่าเราไปตามโดยที่ที่เราล้งเลงสย กับที่เราไม่รู้อะไรเลย แต่เราอยากศึกษาขึ้นมาละ “ชาลันด้วย” เห็นไหม ชามันลันด้วย ในด้วยเรามีแต่ชาหมดเลย ขึ้นไปนะ เอ๊ะๆ อะๆ นะ เพราะอะไร เพราะเราไม่เข้าใจ เราไม่รู้อะไรเลย มันเป็นการคาดการณ์หมาย เราจะจับต้องสิ่งใดๆ ไม่ได้เลย เราจะไม่รู้อะไรเลย แล้วก็ถามด้วยความไม่รู้อันนั้น ถามไปด้วยชาลันด้วยอันนั้นนะ ถามเข้าไป

แต่ชามันพร่อง มันมีอากาศในนั้น มันพร่องด้วย มันควรจะเติมน้ำชาเข้าไปได้ เห็นไหม เวลาจิตเรสัมผัสขึ้นมา มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันถึงเป็นอย่างนี้ละ ถ้าเป็นอย่างนี้ควรทำอะไรต่อไปข้างหน้าละ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมามันจะมีความองจากลำหาคญ มันจะเกิดมาจากใจ เพราะอะไร เพราะเป็นสันทิฏฐิโก มันเกิดมาจากใจใช่ไหม

นี่ไปเกิดจากทางตำรากันนะ สิ่งที่เกิดจากภายนอกแล้วเราก็ไปคิดตามภายนอก นำสลดสังเวชนะ คุณติ เวลานั้นชาลันออกไป มันเจ้งนองไป เห็นไหม นั่นนะของดีทั้งนั้นเลย ของดีอะไร ของดีเพราะเพราะสิ่งนั้นมันเป็นวิธีการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม เพราะพระไตรปิฎกมันเป็นวิธีการ แล้วเป้าหมายของเราละ เป้าหมายคือใจของเรา แล้วเป้าหมายของเรา มันมีตัวตน มันมีทิฏฐิความเห็นของมันอยู่แล้ว มันก็ตีความตามความเข้าใจของตัว เห็นไหม

ถ้าปฏิบัติเข้าไปแล้วมันจะเว้ง มันจะว่าง มันจะว่าง มันจะเหาะลอยขึ้นไปบนอากาศ มันจะ เป็นไป มันจินตนาการไปหมด แล้วมันเป็นอย่างนั้นใหม่ มันไม่เป็นเพราะอะไร ถ้ามันเป็นไปมัน ก็เป็นแบบคนเสียสติไป นี่เวลาประพฤติปฏิบัติว่าคนปฏิบัติแล้วมันจะมีโทษๆ มีโทษเพราะอะไร มีโทษเพราะเราทำตามกิเลสค้นหาความทะยานอยากของเรา เราไม่ทำตามความเป็นจริงนี้

ทำตามความเป็นจริง คือ สมาธิ ปัญญา จิตต้องปกติก่อน ต้องมีจุดยืนขึ้นมาก่อน คนไม่มี จุดยืนคือคนไม่มีจุดยืนเลย คนเชื่อตามกระแสไป กระแสชักนำไปแล้วไปกับเขา นี่เขาเป็นเศรษฐกิจ กัน คุณติ ครูบาอาจารย์เป็นเศรษฐกิจธรรม ท่านมีธรรมในหัวใจของท่าน ท่านก็ชักนำไป เรา ก็แห่ตามกันไป เห็นใหม่ แห่ตามกันไปดูสมบัติของเขานะ สมบัติของเขามหาศาลเลย แล้วของ เรามืออะไรละ ของเราไม่เห็นมีอะไรเลย ถ้าไม่มีอะไรเลยเราก็อ่อกตามกระแส เพราะอะไร เพราะ เราไม่มีจุดยืนของเรา

ถ้ามีจุดยืนของเรา เห็นใหม่ จุดยืนของเรามันต้องกลับมาที่ตัวเราก่อน คุณติ มือของเราถ้า สะอาดบริสุทธิ์ เราทำงานอะไรก็ได้ มือที่สะอาดมันจะหยิบฉวยสิ่งใดก็ได้มันไม่เจ็บแสบ ปวดร้อน มือของเรามันเป็นแผลทั้งมือเลย แล้วทำอะไรขึ้นมามันก็เจ็บ หยิบหย่งหยิบโย่ง ทำ อะไรก็ทำไม่ได้เลย เพราะมือเราไม่ปกติ เห็นใหม่ เราต้องมีจุดยืนของเราก็คือกลับมาที่ตัวเราก่อน กลับมาที่คำบริกรรม กลับมาที่จุดยืนของเรา ถ้าจุดยืนของเรามันก็เป็นสมบัติของเรา เห็นใหม่ นี่ สมบัติของครูบาอาจารย์ก็สาธุ ยอมรับ ยอมรับหมดนะ

ทุกคนเกิดมาจากพ่อจากแม่ เราไม่มีพ่อแม่จะเกิดมาได้ยังไง นี่พูดถึงประสา วิทยาศาสตร์ เห็นใหม่ แต่ประสากรรม เพราะมันมีจิต จิตตัวนี้มันต้องเกิดอยู่แล้ว จิตตัวนี้ถ้าไม่ เกิดกับพ่อแม่มันต้องไปเกิดในสถานะใดสถานะหนึ่งแน่นอน เพราะอะไร เพราะมันมีแรงขับ เพราะมันมีวิชา มีค้นหาความทะยานอยาก แต่มันมีความรู้ลึกคือตัวจิต ตัวจิตเห็นใหม่ ชาตุรู้ ชาตุสารที่เป็นสสารทางโลกมันเป็นวัตถุที่พิสูจน์กันได้ทางวิทยาศาสตร์

แต่ชาตุรู้ที่พิสูจน์ได้ด้วยวิธีใด ชาตุของวิญญานนี้พิสูจน์กันได้ด้วยอะไร พิสูจน์กันด้วยสติ ด้วยปัญญาของเรา ด้วยความเห็นของเราจากภายใน พิสูจน์กันนี้ ตัวจิตอยู่ที่นี้ มันเกิดขึ้นมาเห็น ใหม่มันสุดก่อนเรา เพราะอะไร เพราะมันต้องเกิด มันต้องเกิดมากับแรงขับไส แรงขับไสคือเกิด จากกรรมไง การเกิดของเราเกิดจากแรงกรรมของเรา แรงขับไสของเรา แรงจิตของเรา มันต้อง เกิดตลอดไป แต่เวลาเกิดขึ้นมาเป็นวิทยาศาสตร์ขึ้นมาเกิดจากพ่อจากแม่ แล้วประพฤติปฏิบัติ

ขึ้นมาเกิดจากครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงมานะ พ่อแม่เรารากตรำมา หา
มานะ คุณ อุ่มท้องมากกว่าจะคลอดมา คลอดมาแล้วก็เลี้ยงดูตั้งแต่ตื่นเท่าฝาคอย โอ้โลมปฏิโลมมา
จนกว่าจะโตขึ้นมาเห็นใหม่ พ่อแม่ทุกชั้ยากมาขนาดไหน

นี่เราไม่เคยเป็นพ่อแม่คน เราไม่เคยเป็นครูบาอาจารย์ เรายังไม่รู้หรือว่าเราจะ
ประทับประคองกันไปอย่างไรครอบครัวของเรานี้ ครอบครัวของเราศากยบุตรไป พุทธชินโรตง
บริษัท ๔ นี้ไป จะประทับประคองกันไปอย่างไร ประคองไปด้วยวัตถุหรือ วัตถุมันแค่ ๒๕
เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนเท่านั้นนะ ต้นทุนคือปัญญาความรู้สึก ปัญญาความคิดที่เราลงทุนไปโดย
ศูนย์เปล่า ลงทุนกันไปคือศึกษากันไป ลงทุนการปฏิบัติกัน ไป แล้วมันได้อะไรขึ้นมา มันได้ความ
จริงขึ้นมาใหม่ ความจริงขึ้นมาแล้วพ่อแม่พยายามโอ้โลมปฏิโลมมาตรงนี้ เลี้ยงมาเพราะอะไร
เลี้ยงมาพอกิดมาเห็นใหม่ เกิดมาแล้วเลี้ยงดูมา การศึกษามา การกระทำมา ทำมาเพื่อใคร ก็ทำมา
เพื่อความรู้อันนี้ไป เพื่อไม่ให้มันล้นด้วย อย่าให้มันล้นด้วยนะ

ข้อวัตรปฏิบัติการกระทำของเราต้องทำ ทำเพราะอะไร เพราะกระชากหน้ากิเลสมัน
ออกมา ความขี้เกียจ ความขี้คร้าน ความท้อแท้อ่อนแอ เรื่องกิเลสทั้งนั้นเลย แต่ถ้าเราทำด้วยความ
องอาจกล้าหาญ ทำด้วยเต็มไม้เต็มมือ ทำด้วยความซื่อสัตย์ เพราะอะไร เพราะมันเป็นวิธี มันข้อ
ปฏิบัติ เห็นใหม่ รถมันจะวิ่งได้มันมีถนนหนทาง ถ้าถนนยิ่งเลียบ ถนนยิ่งทางตรง รถจะเหยียบ
ได้เต็มที่เลย

จิตก็เหมือนกัน ถ้าเกิดมันพอใจในข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติคือถนนหนทางไป วิธีการ
ข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นเครื่องดำเนิน มันเป็นวิธีการ มันเป็นทางก้าวเดินของใจ ถ้าใจไม่ก้าวเดินเลย
เราไม่มีการกระทำเลย เห็นใหม่ ไปดูสมบัติของเขาแล้วสมบัติของเราก็ไม่มีนะ วัฐฏาก็ไม่ได้ ยก
ก็ไม่ได้ เข้าไปใกล้มันยังไม่กล้าเลย มันกลัวเหมือนสาบเหมือนนางของวัว มันจะไปยกอะไรมัน นี่
กลัววัว กลัวเขี้ยววัว กลัวไปหมดเห็นใหม่ นี่ข้อวัตรปฏิบัติพอทำไปแล้วมันแห้งไปหมด มันทำ
อะไรไม่ได้เลย หยิบโย่งไปหมดเลย

แต่ถ้าเราทำด้วยความเต็มไม้เต็มมือขึ้นมา สิ่งนี้เป็นประโยชน์เพราะอะไร เพราะมัน
ดึงไอ้ตัณหาความทะยานอยากนั้นออกมาไป ดึงสิ่งที่ขัดแย้งในหัวใจไป ไอ้ชานั่นลดให้มันพร่อง
ไปจากถ้อยนั้น ลดไปจากหัวใจของเราไป หัวใจของเราที่มันยึดมั่นอยู่นี้มันเป็นตัณหาความ
ทะยานอยาก มันไม่เป็นธรรมนะ ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมามันองอาจกล้าหาญ นี่ศีล ทำให้เราไม่เก้อ

เงินในสังคมใดๆ ทั้งสิ้น สังคมใดก็ได้แต่ถ้าศีลธรรมเราเสมอเขาเนี่ย เจอที่ไหนองอาจกล้าหาญไปหมดเลย จะเข้าที่ไหนก็ได้จะไม่มีสิ่งใดๆ มาทำให้เราเก้อเงินเลย แล้วถ้ามีธรรมขึ้นมาในหัวใจละ ธรรมในหัวใจของเราขึ้นมาเกิดมาจากไหนละ เกิดมาจากความรู้จริงใจ

สมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ ยกไว้ สมบัติของเราเราประสบของเรา พูดเถอะ พูดที่ไหนก็ได้ จะไปแขวนบนอากาศพูดก็ได้ จะไปดำน้ำพูดในน้ำก็ได้ เพราะอะไร เพราะมันรู้มาจากใจ จะอยู่ในสถานะไหนมันก็พูดได้ เพราะมันรู้จริงใจ รู้จริงมันจะกลัวสิ่งใดละ มันรู้มาจากใจเรา แล้วรู้มาจากไหนละ รู้มาจากตำราหรือ รู้มาจากอะไร มันรู้จากมรรคญาณไง นี่ ใจสสาร ธาตุรู้ ธาตุรู้มันรวมตัวอย่างไร ธาตุรู้มันกลั่นเข้าไปอย่างไร จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจอย่างไร อริยสัจมันเป็นความจริงนะ แต่จิตมันเหนืออริยสัจ มันก็รู้ว่าอริยสัจนั้นปล่อยไปแล้ว ปล่อยวางอริยสัจไว้ตามความเป็นจริงใจ ถ้าเราไม่ปล่อยวางอริยสัจตามความเป็นจริงใจ นี่เรามาจากรถนะเราไม่ลงจากรถ รถเป็นของเรา รถเป็นของเรา เขาขังไว้ในรถออกจากรถมาได้ไหม เรามากับรถก็ทิ้งรถไว้โน้นนะ แล้วมานั่งอยู่ที่นี่เพราะเราออกมา

จิตก็เหมือนกัน มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ มันเข้าอริยสัจแล้วมันรู้จริงตามนั้น นี่ทุกข์ ทุกข์เกิดจากอะไร ทุกข์เกิดจากไหน ไอ้ที่มันทุกข์ๆ กันอยู่นี้มันผลของทุกข์ ทุกข์มันถ้ายี่ไว้แล้วเราค่อยทุกข์ใจ เพราะอารมณ์ความรู้สึกเราเสียใจ เรามีอารมณ์ความรู้สึกไข้ไหม เรามีความคิดไข้ไหม เราคิดว่ามันเสียใจมันถึงทุกข์ไข้ไหม แล้วไอ้ทุกข์มันเกิดจากทุกข์ความรู้สึกอันนี้หรือ ทุกข์เกิดจากความคิดอันนั้นทุกข์ นั้นทุกข์

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยาก เกิดแล้วผลักไส เกิดแล้วไม่พอใจ นิโรธคือความดับ ดับด้วยวิธีการอะไร ดับด้วยมรรคญาณ แล้วมรรคเกิดจากไหน มรรคเกิดจากตำราหรือ มรรคเกิดจากน้ำชาที่ล้นออกไปจากนอกถ้วยนั้นหรือ มรรคมันเกิดในถ้วยนั้นนะ น้ำชาจะดื่มได้มันอยู่ในถ้วยนั้น ถ้วยอยู่ที่ไหน ถ้วยคือใจ ใจของเราเนี่ย

ใจของเราถ้ามันพร้อม มันยอมรับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันแก้ไขไป แล้วมันจะเป็นธรรมมา แต่ถ้ามันเป็นทิวฐิมานะของเรา เป็นกิเลสทั้งหมดนะ อวิชชา วิชากับอวิชชา วิชาคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อวิชชาคือทิวฐิมานะของเรา คือความเห็นของเรา คือกิเลสของเรา เต็มในหัวใจนั้น เต็มในถ้วยนั้น แล้วมันจะเกิดมรรคขึ้นไป

มันตั้งเวงไง ชีวิตเป็นอย่างนี้ไง ชีวิตเราก็เป็นอย่างนี้ ชีวิตเขาก็เป็นอย่างนี้ นี่มันกล้าหาญ คุณิ เขาเกิดอุบัติเหตุกัน เห็นไหม ไฟไหม้ต่างๆ เขาไปช่วยเหลือกัน มาจากไหนล่ะ เขาสละชีวิตของเขา นะ นี่เกิดภทภัยขึ้นมา เขาสละชีวิตของเขาเข้าไปช่วยคนอื่น นี่ไงถ้าเป็นสัมมากล้าหาญในความ สัมมา ภัยมาถึงตัวไม่กลัว ภัยมาถึงตัวเอาคนอื่นรอดก่อน ตัวเองเอาเสีงภัยไว้ก่อน เห็นไหม

ความสัมมา ความมิจฉา เกิดจากความเข้มแข็ง มันต้องมีปัญญาขึ้นมาด้วย ทุกอย่างเป็น ปัญญาที่ดี เราเลี้ยงใจของเราที่ดี เห็นไหม อยู่ชีวิตๆ เป็นอย่างนี้ แล้วชีวิตของเราจะไปข้างหน้า นี่ แรงขบนี้เวลาเราเกิดจากพ่อแม่ นะ ยังไม่รู้ว่าตายแล้วจะไปเกิดเป็นอะไร เกิดเป็นเทวดา เป็น อินทร์ เป็นพรหม เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดในนรกอเวจี มันไปเกิดที่ไหนล่ะ “โอปปาดิกะ” นี้ เวลาไปเกิดในครรภ์มารดา เกิดในครรภ์ ในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ โอปปาดิกะ การเกิด ๔ การกระทำ กระทำ ๔ แล้วกิเลสอยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจเรา กลับมาที่นี้ แก้วใจกันที่นี้แล้วจบกันที่นี้ เอวัง